

Africký mor ošipaných (AMO) u domácich ošipaných a diviakov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky Bratislava

- akútna, vysoko nákazlivá choroba domácich ošipaných a diviakov
- prenosný priamym kontaktom s chorým alebo uhynutým zvieraťom, výkalmi a sekrétmi infikovaného zvieraťa, prípadne konzumáciou tepelne neopracovaných produktov z infikovaných zvierat
- prejavuje sa vysokou horúčkou (až 42°C), ktorá môže trvať až niekoľko dní, apatiou, krvácaniami v podkoží, na miazgových uzlinách, vnútorných orgánoch a zväčšenou slezinou
- u gravidných prasníc sa prejavuje potratmi
- charakteristický vysokou, takmer 100% úmrtnosťou zvierat
- **Idete o neliečiteľnú chorobu, ktorá ale nie je prenosná na ľudí a iné druhy zvierat**

Chovy ošipaných – prevencia

- ✓ dodržiavať v chovoch **zásady biologickej bezpečnosti** (dôkladné oplotenie farmy, dezinfekčné brody, evidencia a kontrola pohybu dopravných prostriedkov a osôb, prezliekanie zamestnancov a návštevníkov farmy, dodržiavať čierno-biely systém)
- ✓ **zamedziť vniknutiu diviakov** do areálu farmy, prípadne ich kontaktu s krmivom a stelivom
- ✓ rešpektovať **zákaz skrmovania kuchynských odpadov** a výrobkov z diviacieho mäsa
- ✓ **zákaz skladovať krmivo** pre ošipané v dosahu diviakov
- ✓ **zákaz skladovať podstielkovú slamu** v dosahu diviakov min. 90 dní pred jej použitím
- ✓ pravidelné klinické prehliadky zvierat v chove

Užívatelia poľovníckych revírov (diviaky) – prevencia

- ✓ odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie od všetkých nájdených **uhynutých diviakov**
- ✓ neškodné odstránenie kadáverov uhynutých diviakov do **kafilérie alebo hlbokým zakopaním (2m) resp. spálením na mieste úhynu**
- ✓ intenzívny odlov diviacej zveri (selektívny) počas celého roka a vyšetrenie všetkých **chorých a podozrivých diviakov**
- ✓ dodržiavanie normovaných kmeňových stavov, vekovej a pohlavnej štruktúry populácie, lovom všetkých vekových kategórií
- ✓ **zákaz prikrmovania diviakov** (výnimka iba za účelom vnadenia)
- ✓ dodržiavanie **biologických zásad** pri manipulácii s telami a vývrhmi z ulovených diviakov
- ✓ odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie **od ulovených diviakov podľa inštrukcií RVPŠ**

Prenos nákazy prostredníctvom ľudského faktora- Odhadzovanie zvyškov potravín iba do uzatvárateľných nádob na potraviny !

AMO sa v súčasnosti okrem Slovenska vyskytuje vo viacerých krajinách – na Ukrajine, v Poľsku, Maďarsku, Spolkovej republike Nemecko, v pobaltských krajinách a mnohých krajinách východnej Európy.

K mesiacu august 2021 je výskyt potvrdený v 13 krajinách EÚ (od roku 2014)

Masovo je výskyt zaznamenaný v Ázii.

Najväčším nebezpečenstvom ďalšieho šírenia AMO na území SR je prostredníctvom infikovaných diviakov alebo ľudským faktorom.

Preventívna vakcinácia diviakov a domácich ošipaných nie je možná.

Kontrolný zoznam pre chovateľov ošípaných v súvislosti s AMO

Čo je to africký mor ošípaných?

Africký mor ošípaných (AMO) je veľmi nákazlivé ochorenie postihujúce ošípané a diviaky.

Pre zdravie ľudí je neškodný, no pre ošípané má zvyčajne fatálne následky.

V období od roku 2016 až do júna 2020 v Európe v dôsledku ochorenia AMO utratili 1,3 milióna ošípaných.

V súčasnosti neexistuje žiadna vakcína ani liek na AMO.

Prevenencia, detekcia a hlásenie podozrivých prípadov sú kľúčové pre zastavenie tejto ničivej choroby.

Ako sa AMO šíri?

► Priamym kontaktom medzi infikovanými ošípanými alebo diviakmi

► Nepriamym kontaktom prostredníctvom kontaminovanej potravy, napríklad zvyškami jedla, krmiva alebo odpadkov

► Uhryznutím od infikovaných kliešťov

► Kontaktom s kontaminovaným vybavením, napríklad odevom, poľnohospodárskym vybavením alebo vozidlami

Zabráňte šíreniu

- Čistíte si odev a obuv
- Dezinfikujte svoje vybavenie
- Zabráňte kontaktu diviakov s vašimi ošípanými

Rozpoznajte príznaky

- Horúčka
- Strata chuti do jedla alebo hmotnosti
- Strata energie
- Zvracanie
- Hnačka
- Začervenanie kože

Nahláste podozrivé prípady

Ak spozorujete podozrivé prípady, obráťte sa na miestneho veterinára.

#Stop ASF

www.efsa.europa.eu/StopASF/#/sk/

Dôveryhodná veda pre bezpečné potraviny

**ZASTAVME
AFRICKÝ
MOR
OŠÍPANÝCH**

Zabráňte šíreniu

Čistite si topánky

Dezinfikujte svoje vybavenie

Zabráňte kontaktu diviakov s vašimi ošípanými

Zaistite, aby vaše krmivo a ošípané
pochádzali z dôveryhodných zdrojov

Podozrenie z nákazy **nahláste**
veterinárnemu lekárovi alebo príslušnej obci

www.efsa.europa.eu/StopASF #StopASF

 efsa
European Food Safety Authority

▼
**ZASTAVME
AFRICKÝ
MOR
OŠÍPANÝCH**

Rozpoznajte príznaky

Horúčka

Strata chuti do jedla

Nedostatok energie

Krvácanie

Zvracanie

Začervenanie kože

Úhyn

Podozrenie z nákazy **nahláste**
veterinárnemu lekárovi alebo príslušnej obci

www.efsa.europa.eu/StopASF #StopASF

ZASTAVME AFRICKÝ MOR OŠÍPANÝCH.

Zabráňte šíreniu.

Čistite si oblečenie

Dezinfikujte svoje vybavenie

Zabráňte kontaktu diviakov s vašimi ošípanými

Zaistite, aby vaše krmivo a ošípané pochádzali z dôveryhodných zdrojov

Nahláste podozrivé prípady veterinárnemu lekárovi.

www.efsa.europa.eu/StopASF/#/sk/ #StopASF

European Food Safety Authority

ZASTAVME AFRICKÝ MOR OŠÍPANÝCH.

Ochrana ošípaných pred AMO

Africký mor ošípaných (AMO) je smrteľné ochorenie postihujúce domáce ošípané a diviaky, proti ktorému neexistuje žiadna vakcína. Aj keď je AMO neškodný pre ľudí, má potenciál vážne poškodiť náš priemysel chovu ošípaných. Prepuknutie AMO môže mať katastrofálne dôsledky. Pomocou **detekcie**, **prevencie** a **nahlasovania** prípadov môžeme spoločne zastaviť jeho šírenie a ochrániť naše ošípané.

Prevencia

Zastavte šírenie – Chráňte svoje ošípané pred AMO

- ▶ Pri vstupe na farmu si prezujte topánky a prezlečte sa
- ▶ Dezinfikujte vybavenie
- ▶ Zabráňte kontaktu s diviakmi
- ▶ Používajte kvalitné krmivo
- ▶ Vyberajte ošípané z dôveryhodných fariem

Detekcia

Poznať svoje ošípané – Naučte sa rozpoznáť príznaky AMO

Pravidelnými kontrolami zistíte, či sú vaše ošípané choré. Ktorýkoľvek z týchto príznakov je dôvodom na obavy.

Nečakajte. **Kontaktujte miestneho veterinára.**

- ▶ Horúčka
- ▶ Zvracanie
- ▶ Strata chuti do jedla/váhy
- ▶ Hnačka
- ▶ Strata energie
- ▶ Začervenanie kože
- ▶ Krvácanie

Nahláste podozrenie

Neváhajte

Nahláste všetky podozrivé prípady veterinárnemu lekárovi. Môže to byť AMO.

Od roku 2014
postihol AMO
13 členských
štátov EÚ

Toto sú krajiny, v ktorých
sa vyskytli ohniská
ochorenia v roku 2021,
hoci sa situácia neustále vyvíja

AMO v
Európskej únii

13
postihnutých
krajín od roku
2014*

Zdroj: ADIS,
extrahované: 27/06/2021

Grécko

-

Belgicko, Česká republika,
Nemecko, Maďarsko

Bulharsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko,
Maďarsko, Nemecko, Taliansko

Bulharsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko,
Poľsko, Rumunsko, Slovensko, Taliansko

Poľsko, Rumunsko, Slovensko

Niektoré krajiny sa od uvedeného
roku ochorenia AMO zbavili alebo
na svojich územiach nezaznamenali
žiadne nové ohniská.

* EFSA je kľúčovou inštitúciou v posudzovaní rizík v oblasti potravín a potravinovej bezpečnosti v EÚ. V úzkej spolupráci s národnými orgánmi a zainteresovanými stranami EFSA poskytuje nezávislé vedecké poradenstvo a jasnú komunikáciu o existujúcich i novovznikajúcich rizikách.
ISBN 978-92-9499-325-0 | doi:10.2805/359346 | TM-06-21-015-SK-N

#Stop ASF

Dôveryhodná veda pre bezpečné potraviny

ŠVPS SR

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Biologické zásady manipulovania s ošipánymi na farme

Riziká Afrického moru ošipáných

Riziká AMO

Vírus postihuje domáce ošipané a diviaky, je charakteristicky vysokou, takmer 100 % umrtnosťou vnímavých zvierat. Vírus AMO je v prostredí veľmi odolný: Každý chovateľ by mal aplikovať všetky predpísané opatrenia biologickú ochrany chovov aby tak ochránil svoje ošipané.

Diviak

AMO je prenosný priamym kontaktom s chovom alebo diviaky, zvieratami, výkalmi a sekrétmi mliekovitého zvierata.

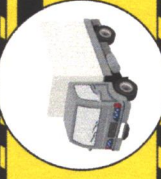
Ľudia

Nesmú ponúkať požiadavky na biologickú bezpečnosť ochrany chovov.

Krivo

Krivo pre ošipané sa nesmie dostať do kontaktu s diviakmi.

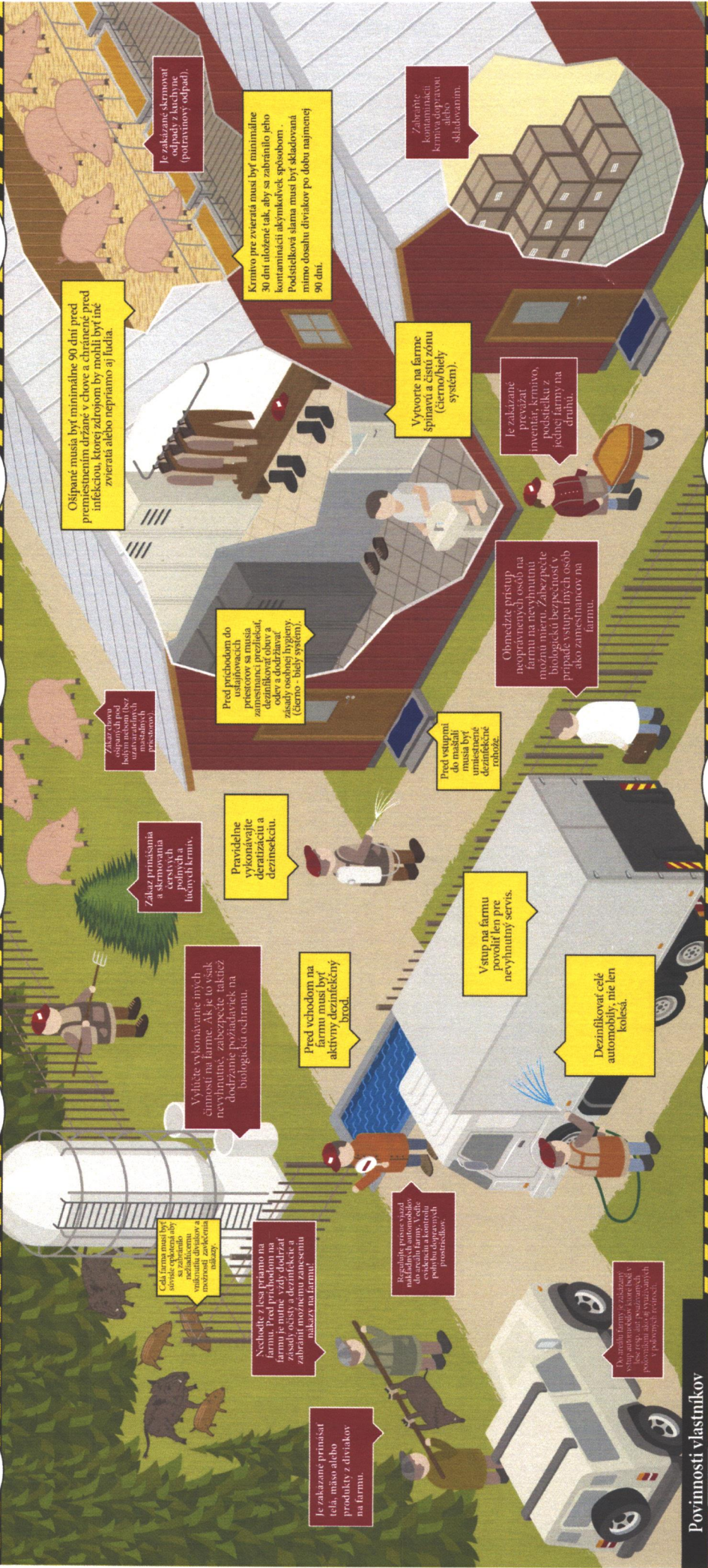
Preprava

Inteligentný materiál, kontajner dopravný, prostriedok. Je dôležité dôsledná dezinfekcia.

Ostatné faktory

Teoretický prenos vírusu z iných zvierat (myši, vtáky, hmyz,...)

Povinnosti vlastníkov

Farmár musí zabezpečiť aby všetci jeho zamestnanci si boli vedomí a dodržiavali biologické opatrenia na ochranu chovov; to isté platí pre ich rodinných príslušníkov či iné osoby, ktoré môžu vstupovať na farmu za stanoveným účelom (veterinárny lekár, elektrikár, ...)

Farmár musí vypracovať plán ochrany chovu pred zavlečením AMO, zaslať ho na schválenie RVPS, plán plniť a dodržiavať a jeho plnenie riadne dokumentovať.

Rizikové oblasti AMO a domáce zajačce; realizáciu domácich zajačiek a kontaktov veterinárneho lekára na odobratie vzorky a vyšetrenie AMO. Ohlasit na príslušnú RVPS domáca zajačce najmenej 1 pracovný deň pred jej vykonaním.

Pri podozrení z ochorenia alebo pri akomkoľvek ochorení zvierat je farmár povinný privolať veterinárneho lekára a oznámiť túto skutočnosť na príslušnú RVPS.

Všetky chovy ošipáných musia byť zaregistrované v ČEĽZ.